

N2000 – Suomen uusi korkeusjärjestelmä

Markku Poutanen

Geodeettinen laitos

N2000 - Suomen uusi korkeusjärjestelmä

- Historia ja nykyinen järjestelmä
- Miksi uutta tarvitaan
- Millainen uusi järjestelmä on
- Julkisen hallinnon suositus

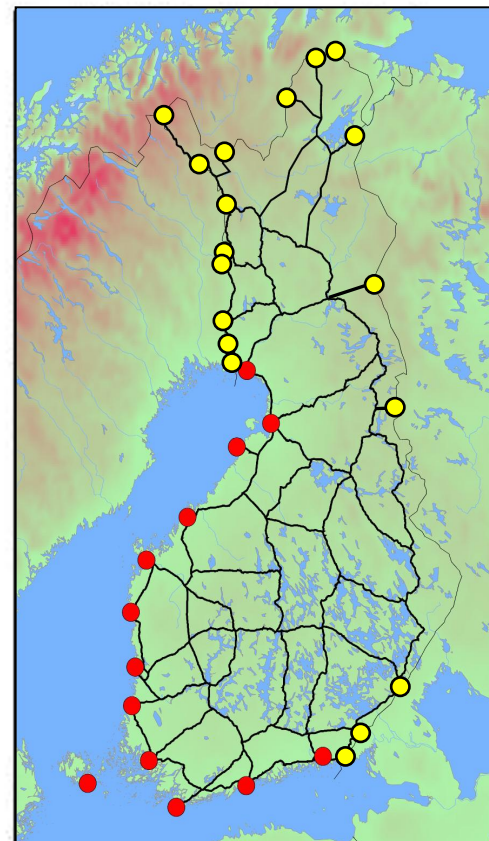
Suomen kolme tarkkavaaitusta

1892-1910
1.3 mm/√km

1935-1975
0.7 mm/√km

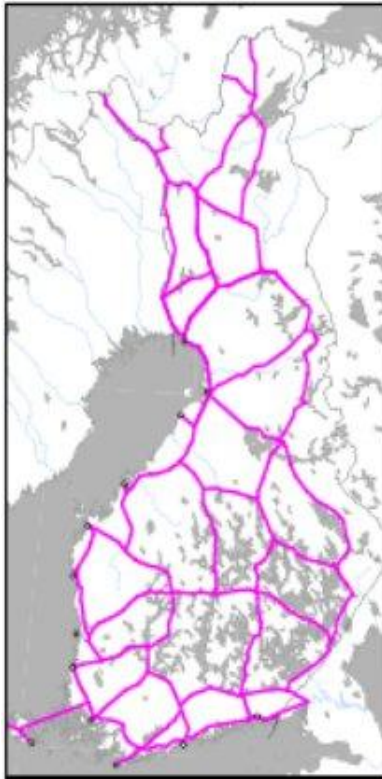
1978-2004
0.8 mm/√km
~9000 km

Suomen 1. tarkkavaaitus

- 1892-1910
- nollapisteenä Helsingin Katajanokan sillan vesiasteikon nollapiste
- ei maannousukorjausta; epookki n. v. 1900
- **NN**

Suomen 2. tarkkavaaitus

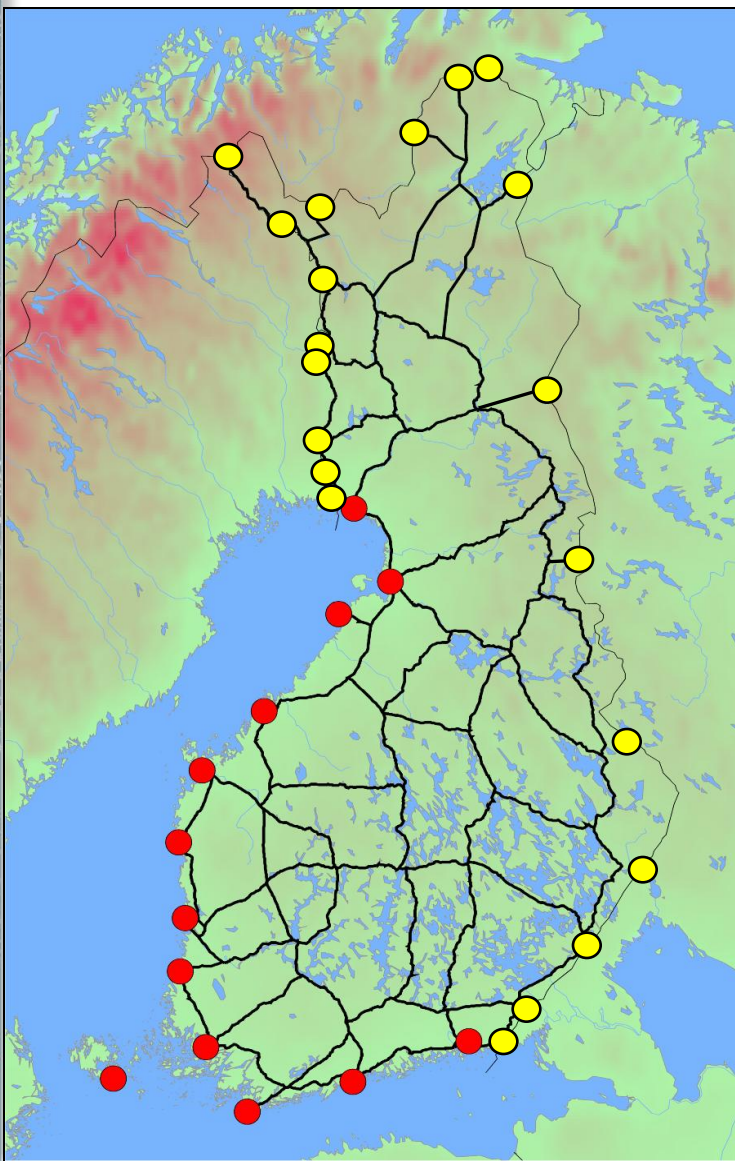

- 1935-1975
- nollapisteenä Helsingin keskivedenpinta v. 1960
- tasoituksesta maannouskorjaukset v:een 1960
- **N60**

Muita korkeusjärjestelmiä

- N43; tilapäinen 2. vaaituksen aikana
- LN; Lapin nolla; Lapin vaaituksen aikana, tilapäinen
- kuntien erillisjärjestelmät
- muut erillisjärjestelmät

Suomen 3. tarkkavaaitus

- vaaitus 1978-2004
- linjoja n. 9000 km, yli 6000 kiintopistettä
- uudet maannousuluvut
- uuden korkeusjärjestelmän perusta

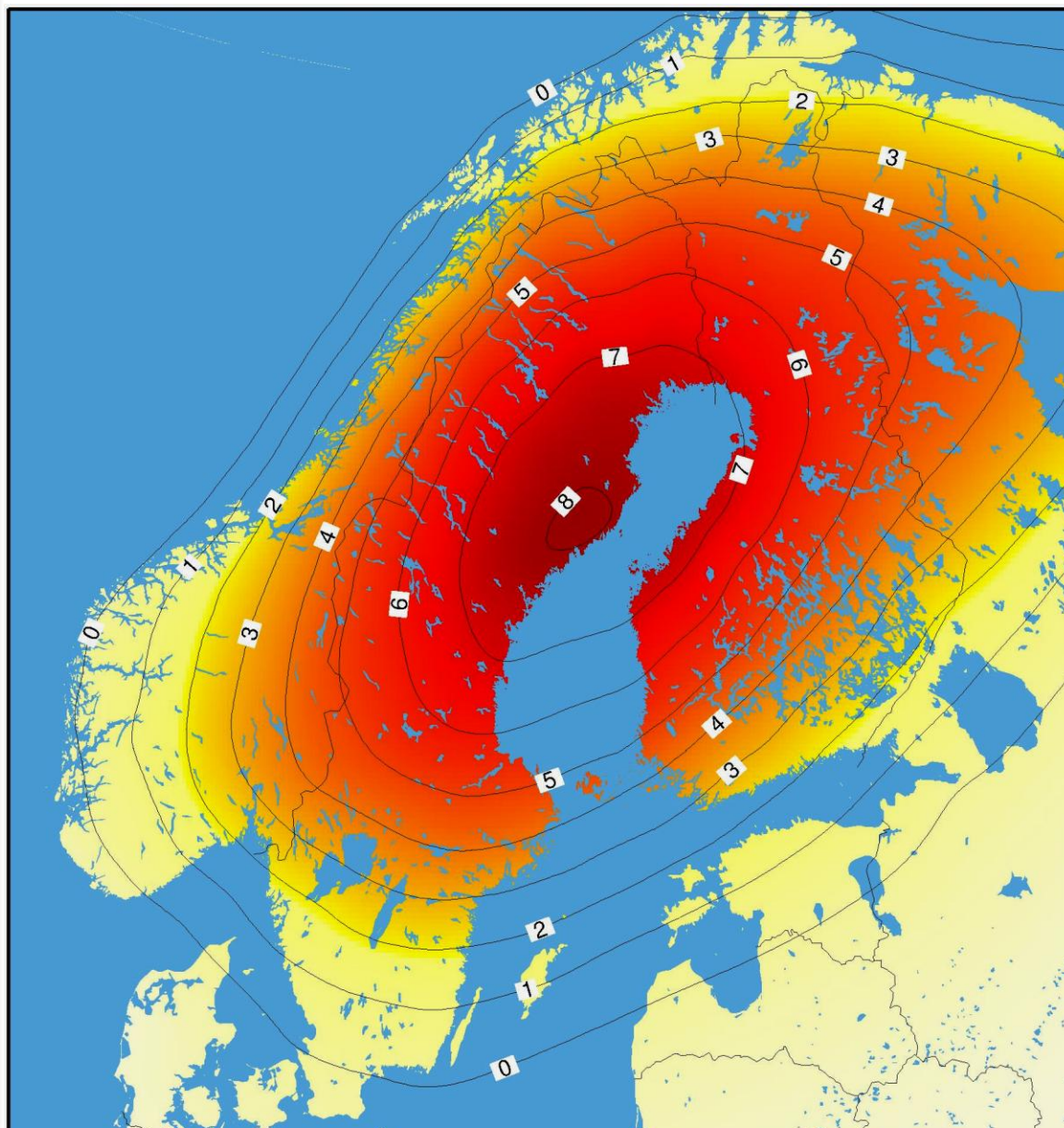
Miksi uusi korkeusjärjestelmä?

Kansalliset tarpeet

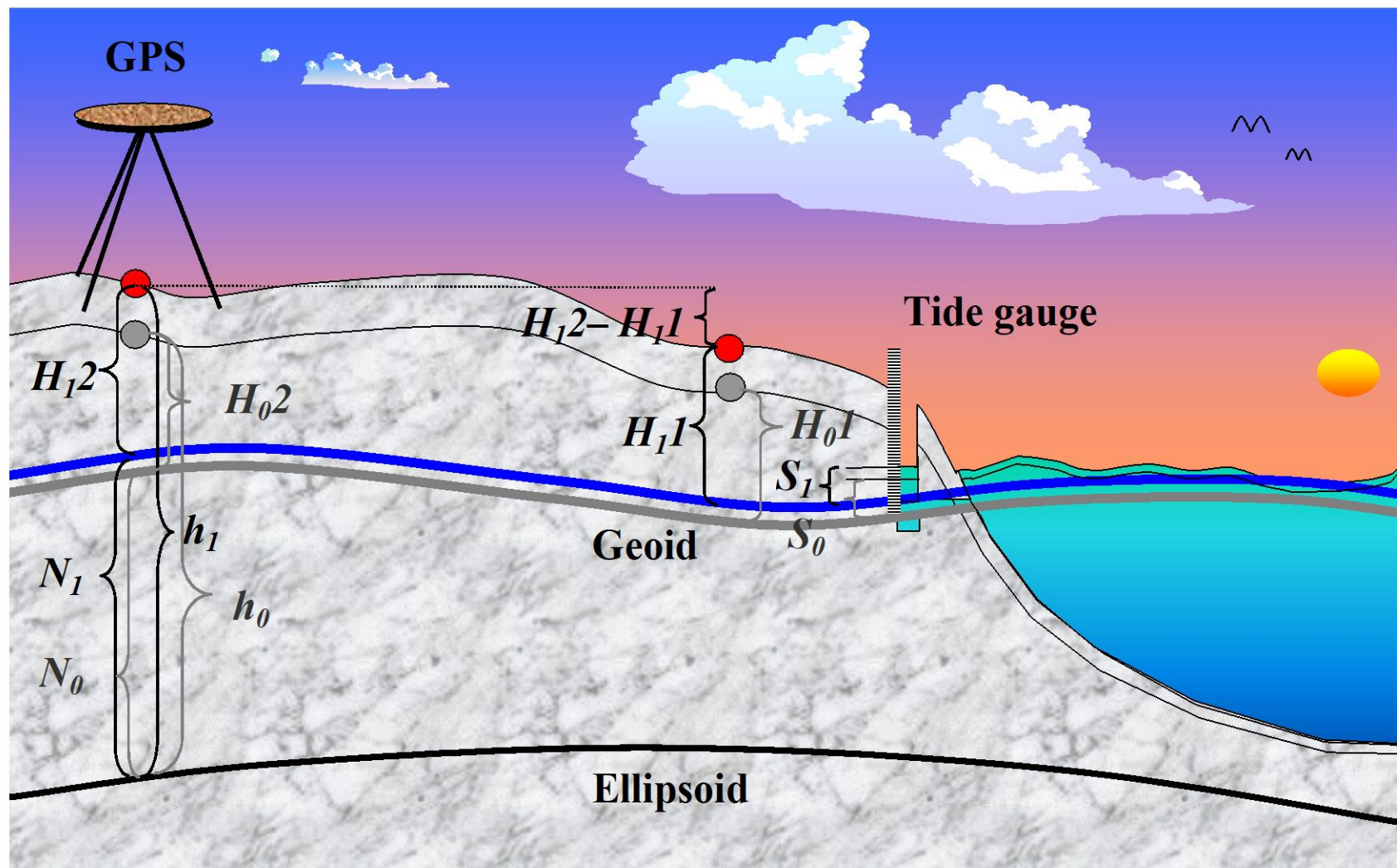
Kansainväliset yhteydet

Maannousu muuttaa korkeuksia

- Länsirannikolla vuodesta 1960 yli 40 cm
- Itä-Suomessa n. 20 cm
- käytännön töissä maannousu alkaa näkyä
- GPS-korkeudenmääritys tarvitsee maannousukorjaukset

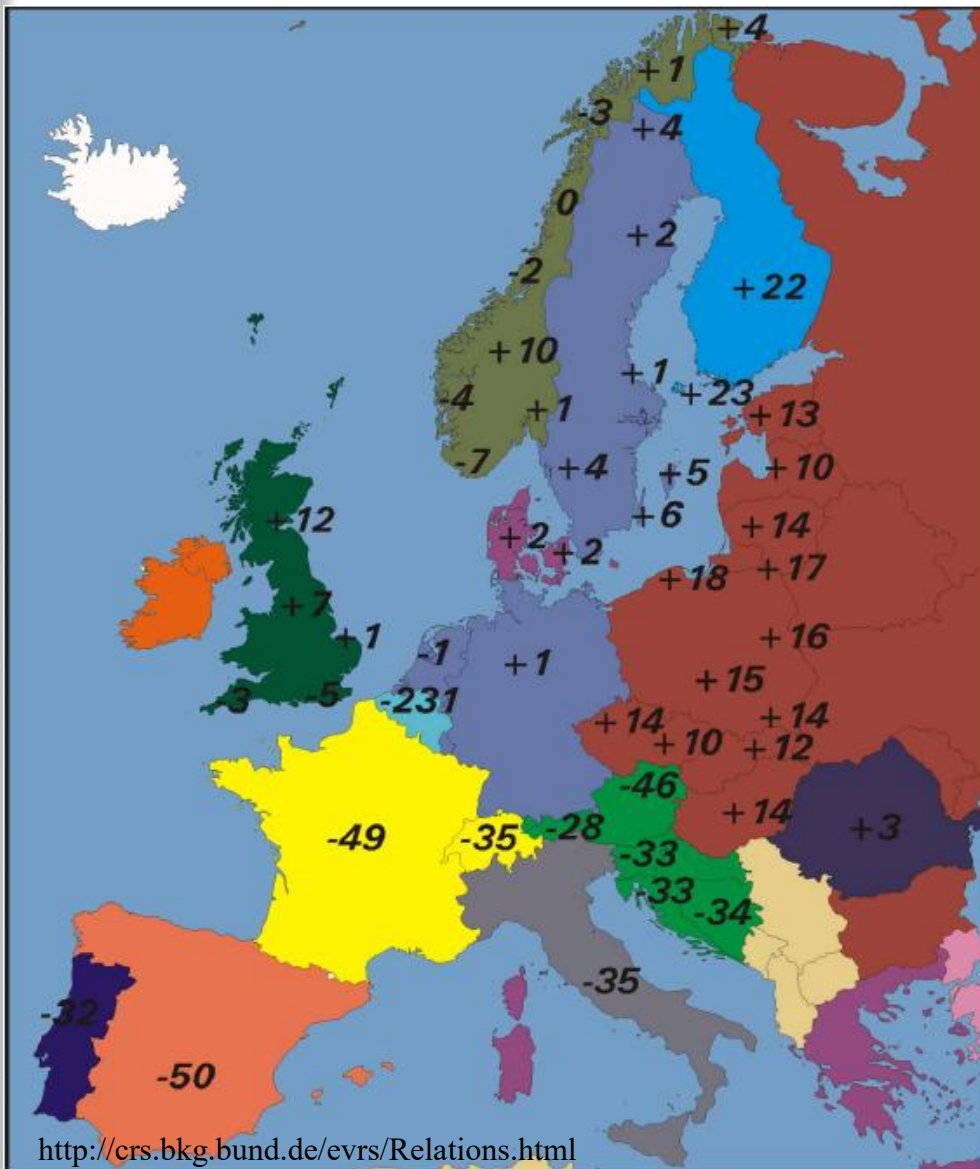
Korkeus, GPS ja ajalliset vaihtelut

Eurooppalainen yhteys

- Eurooppalaisen paikkatiedon yhteiskäytön edistäminen, mm. EuroSpec, INSPIRE
- Yhtenä tavoitteena on luoda yhteinen eurooppalainen korkeusjärjestelmä
- EU-komissiolle suositus EUVN- ja UELN-hankkeiden tulosten omaksumista korkeusjärjestelmäksi
- EUREF-työryhmän määritelmä, EVRS2000, EVRF2000 (ei vielä lopullisia)

Eurooppalaiset järjestelmät

Nykyiset eurooppalaiset järjestelmät poikkeavat toisistaan jopa kymmeniä senttimetrejä.

Joissakin tapauksissa tämä aiheuttaa yhteensopivuusongelmia.

Kyse ei ole pelkästään nollopisteiden erosta, vaan vertauspinnat (geoidit) voivat olla vinossa toisiinsa nähden > leveysasteesta riippuva ero.

Pohjoismainen yhteys

- Pohjoismaissa ja Baltian maissa päättymässä valtakunnalliset tarkkavaaitukset
- Tarve uudistaa korkeusjärjestelmät
- Nykyiset erot johtuvat mm.
  - lähtötason eroista
  - maannousukorjauksesta
- Päämäärä yhteensopiva järjestelmä; kansallisten realisaatioiden erot pienet

Uusi korkeusjärjestelmä

- Perustuu 3. valtakunnallisen tarkkavaaituksen tuloksiin
- Yhteensopiva eurooppalaisen korkeusjärjestelmän kanssa
- Erot nykyiseen 20-40 cm; suurin osa johtuu maannoususta
- Korkeustyöryhmä; mietintö 2004

N2000, korkeustyöryhmän mietintö

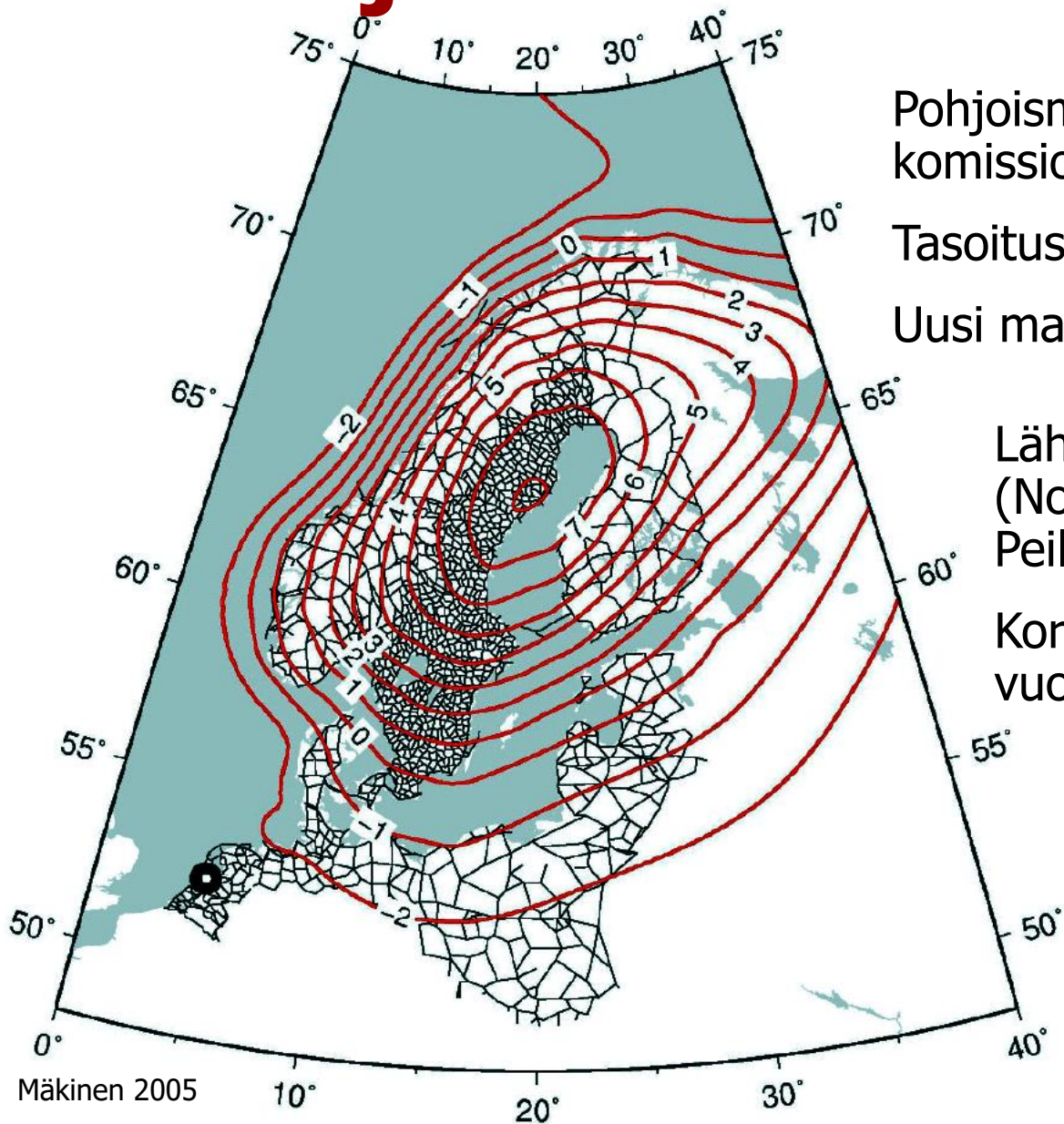
Korkeustyöryhmä suositti uuden kansallisen korkeusjärjestelmän perustamista, joka on yhtenevä Euroopan korkeusjärjestelmän EVRS2000 kanssa:

- Korkeuksien lähtötaso on yleiseurooppalaisen järjestelmän lähtötaso.
- Järjestelmän korkeudet ovat normaalikorkeuksia.
- Käytettävä vuoksikorjaus on nollavuoksikorjaus.
- Maannousun osalta korkeudet vastaavat tilannetta vuoden 2000 alussa (pohjoismainen sopimus yhteisestä epookista).

Uuden korkeusjärjestelmän luonti

- Tasoitus Itämeren ympäri – yhteys eurooppalaiseen järjestelmään; pohjoismainen + Baltian maat
- Kansalliset realisaatiot
  - Ruotsi ottamassa uutta järjestelmää jo käyttöön
- Kansallinen tasoitus, uusi geoidimalli
  - Suomessa N2000 ja siihen liitetty uusi geoidimalli GPS-havaintoja varten
  - Lähtöpiste Metsähovissa; saatu pohjoismaisesta tasoituksesta
  - Suomen ja Ruotsin väliset erot millimetriluokkaa

Pohjoismainen tasoitus

Pohjoismaisen Geodeettisen komission (NKG) työryhmä

Tasoitus Itämeren ympäri

Uusi maannousumalli

Lähtöpisteenä NAP
(Normaal Amsterdams
Peil)

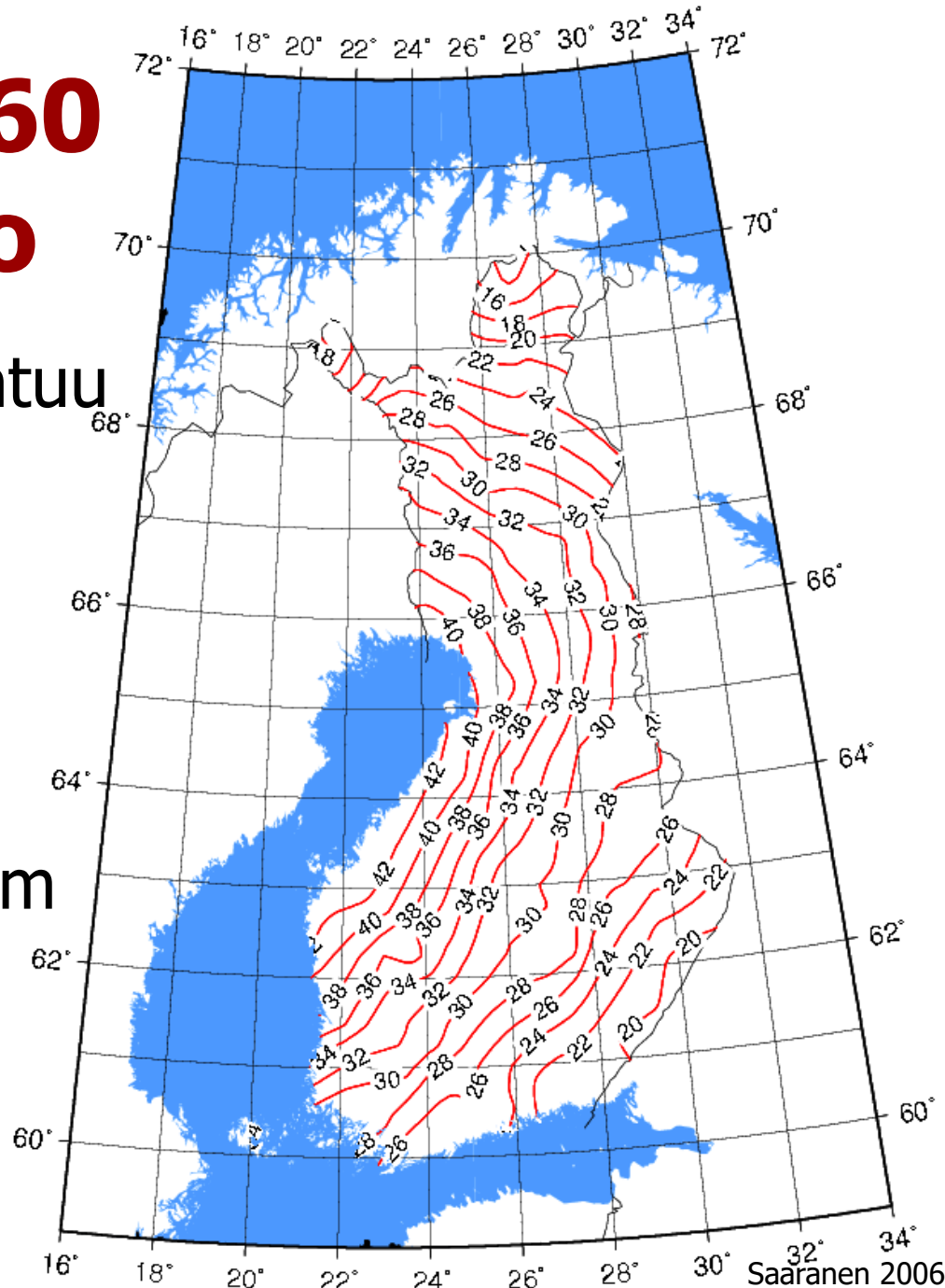
Korkeudet laskettu
vuoteen 2000

N2000 ja N60 välinen ero

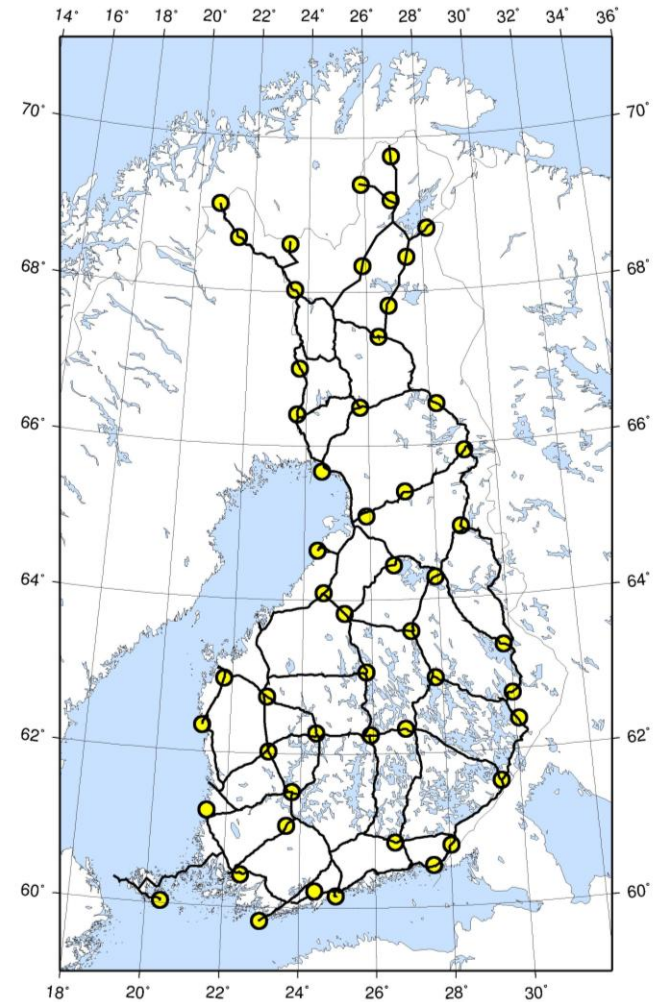
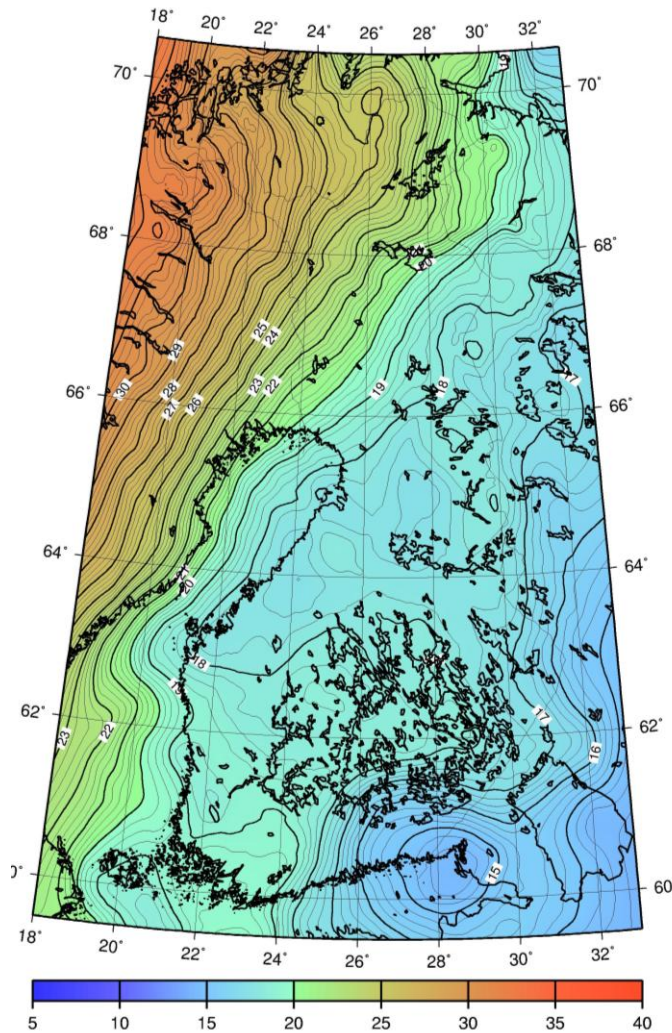
Pääasiallinen ero johtuu
maannoususta

Muut korjaukset
pienempiä

Korkeuslukemat
muuttuvat 20 – 40 cm
(Kaakkois-Suomi –
Länsi-Suomi)

FIN2005 geoidimalli

FIN2005 geoidimallin pohjalla on pohjoismainen NKG2004 geoidi, joka on sovitettu tarkkavaaitusverkon ja GPS-pisteiden avulla.

Korkeusjärjestelmän käyttöönotto

- Esimerkki: EUREF-FIN:n käyttöönotto
  - Perustuu v.1996-1997 tehtyihin havaintoihin
  - yhteys eurooppalaiseen järjestelmään
  - yhteys vanhaan kolmioverkkoon
  - MML:n tihennys
  - Julkisen hallinnon suositus
    - JHS153: ETRS89-järjestelmän kuvaus, muunnokset järjestelmien välillä
    - JHS154: Projektiot, karttalehtijaot, ...
- N2000 samalla menetelmällä

Korkeusjärjestelmän käyttöönotto

- Julkisen hallinnon suositus valmisteilla
  - Geodeettinen laitos ja Maanmittauslaitos
  - N2000-järjestelmän perusteet ja kuvaus
  - N2000 realisaatio
  - Muunnos N60 ja N2000 välillä
  - N60:een ja N2000:een liitetyt geoidimallit, muunnokset GPS:n ellipsoidisista korkeuksista
  - Esimerkkejä
  - Lausuntokierros v. 2007 ensimmäisellä neljänneksellä
- MML:n alemman luokan verkot N2000:een